

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій
обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Подорожній Дмитро Іванович

УДК 336.02

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело _____ Дмитро ПОДОРОЖНІЙ

Керівник роботи
Мартинюк Г. П., ст. викл. к. е. н.

Житомир – 2022

Висновок кафедри фінансів і кредиту
за результатами попереднього захисту: Подорожній Д. І.

Протокол засідання кафедри № _____ від « ____ » _____ 2022 р.

Завідувач кафедри: к.е.н., професор _____ Дема Дмитро Іванович
(підпис)

« ____ » _____ 2022 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Подорожній Дмитро Іванович захистив (ла)
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК _____

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Подорожній Д. І. – Оподаткування суб'єктів малого бізнесу та шляхи його покращення. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Поліський національний університет, 2022.

В кваліфікаційній роботі викладені теоретичні аспекти оподаткування підприємств малого бізнесу. Теоретично обґрунтовано механізми вибору форми оподаткування. Проведено моніторинг дохідної частини бюджету та встановлена роль єдиного податку. Запропоновано удосконалення механізму формування бюджету через прогнозування доходів від сплати єдиного податку.

Ключові слова: підприємства малого бізнесу, єдиний податок, умови переходу на спрощену систему оподаткування, податкові інструменти.

SUMMARY

Podorozhny D. I. - Taxation of small business entities and ways to improve it. Manuscript.

Qualifying work for a master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". - Polissia National University, 2022.

The theoretical aspects of taxation of small business enterprises are outlined in the qualification work. Mechanisms for choosing the form of taxation are theoretically substantiated. The revenue part of the budget was monitored and the role of the single tax was established. It is proposed to improve the mechanism of budget formation through the forecasting of revenues from the payment of a single tax.

Keywords: small business enterprises, single tax, conditions for transition to a simplified taxation system, tax instruments.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	7
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. МОНІТОРИНГ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	17
Висновки до розділу 2.....	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	24
Висновки до розділу 3.....	28
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми та аналіз останніх досліджень. В нинішніх умовах воєнного стану, недавніх карантинних обмежень та повних локдаунів спричинених світовою епідемією, актуальними постають питання не тільки можливості функціонування малого бізнесу взагалі з одного боку, а й особливостей виконання податкового законодавства, сплати податків та наповнення місцевих бюджетів, з іншого. Одним із ключових чинників успішного функціонування підприємства малого бізнесу є правильний вибір системи оподаткування та виконання зобов'язань із оподаткування. Саме тому доцільним є наукове обґрунтування механізму оподаткування суб'єктів малого бізнесу, що дозволить не довести бізнес до банкруцтва, а й краще адаптуватися, функціонувати, розвиватися та сплачувати визначені податкові зобов'язання.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей оподаткування підприємств малого бізнесу та пошук шляхів його покращення.

Визначена мета обумовила необхідність вирішення наступних завдань:

- розкрити сутність оподаткування підприємств малого бізнесу;
- обґрунтувати теоретичні аспекти застосування спрощеної системи оподаткування;
- проаналізувати стан сплати єдиного податку;
- розробити пропозиції щодо удосконалення спрощеної системи оподаткування.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес оподаткування підприємств малого бізнесу та визначення шляхів його покращення. Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні аспекти оподаткування підприємств малого бізнесу та шляхи його покращення.

Методи дослідження. Для вирішення завдань в дослідженні суті та особливостей оподаткування підприємств малого бізнесу використовувалися *методи аналізу та синтезу у поєднанні абстрактно-логічним методом. Статистико-економічний метод та методи порівняльного аналізу* застосовувалися при дослідженні чисельності суб'єктів малого бізнесу та виконання податкових зобов'язань.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. За для недопущення зменшення дохідної частини місцевих бюджетів від сплати єдиного податку в умовах воєнних дій, податковому менеджменту слід зосередитися на наданні відстрочки виконання зобов'язань зі сплати єдиного податку, застосовуючи принципи гнучкості та індивідуального підходу до кожного платника.

Практичне значення одержаних результатів. Основні теоретичні положення оподаткування підприємств малого бізнесу та використання податкових інструментів можуть бути використані в системі податкового менеджменту з метою пошуку шляхів його покращення.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Основні положення оподаткування суб'єктів малого бізнесу були оприлюднені науковому періодичному виданні України віднесеного до категорії «Б», що цитуються у міжнародних науко-метричних базах (Index Copernicus, ERIN PLUS, Academic Research Index, Global Impact Factor, CABI та ін., а саме: *«Теоретичні постулати оподаткування юридичних осіб суб'єктів малого бізнесу»* Мартинюк Г. П., Подорожній Д. І. *Бізнес Інформ*. 2022. №9. с.96-101.

Структура та обсяг роботи. Основний текст роботи викладено на 27 сторінках комп'ютерного тексту. Ілюстративний матеріал представлено у вигляді 5 таблиць та 6 рисунків. Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, три основні розділи, висновки, список використаних джерел (40 найменувань).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Система оподаткування підприємств малого бізнесу формується на основі податкових відносин між суб'єктами підприємницьких структур які відповідають умовам використання спрощеної системи оподаткування та державними інституціями. Оскільки, ініціатором оподаткування виступають податкові служби та державні інституції, що запроваджують та формують податкове законодавство, у суб'єктів бізнесу виникає необхідність в дослідженні теоретичних та прикладних аспектів застосування спрощеної системи обліку, сплати податків та зборів, механізму декларування виконання зобов'язань за для виконання податкового законодавства.

Суб'єкти малого бізнесу, підприємства можуть застосовувати одну із форм системи оподаткування: загальну або спрощену. У своїх наукових дослідженнях Коба О. В. та Шинкар Ю. Л. стверджують що «сучасний стан оподаткування суб'єктів малого підприємництва свідчить про нефективність діючої системи, відсутність належного стимулювання» [10]. Вони відзначають що «для підвищення її ефективності Україна має активно впроваджувати міжнародний досвід» [10], та стверджують що «розроблення державних програм підтримки насамперед слід враховувати національні та регіональні особливості їхнього розвитку»[10].

Разом з тим, колектив наукових дослідників під науковим керівництвом Делас В. А. уточнюють та стверджують про те що, «спрощена система оподаткування «потребує законодавчого вдосконалення та інтеграції до законодавства ЄС» [3], та виділяють три пріоритетні напрями удосконалення системи серед яких: «відповідність показники річного обороту, спрощення обліку і звітності платників та перегляд мінімальних строків амортизації» [3].

У наукових висновках доробок колективу під керівництвом Онісіфорової В. Ю., щодо спрощеної системи оподаткування стверджується що «існування спрощеної системи оподаткування є важливою умовою функціонування економіки України, однак на сьогодні необхідним є формування системи заходів з метою недопущення зловживань у її використанні через значні негативні наслідки для економіки» [19].

Разом з тим, колектив авторів на чолі із Корзаченко О. В. здійснюючи системний аналіз оподаткування підприємств вказують на те що спрощена система «є позитивним кроком у процесі розвитку суб'єктів малого підприємництва» [36]. У власних дослідженнях автори роблять висновок про малий бізнес та його значущість оскільки «важливість цього сектору економіки проявляється в тому, що збільшується кількість зайнятого населення, і в результаті збільшується рівень доходу населення, а це призводить до того, що зростає сукупний попит, наслідком якого є збільшення виробництва» [36].

У дослідженні науковців під керівництвом Проскури К. П. та Горбуненко Л. В. приділено суттєву увагу та проведено дослідження «історії розвитку і становлення спрощеної системи оподаткування в Україні» [25]. Разом з тим авторами «проаналізовано чинний механізм оподаткування цим податком та констатовано безперечне покращення якості правового поля» [25], та «акцентовано увагу на наступних проблемних аспектах визначення його бази а саме потребує уточнення механізм оподаткування єдиним податком поворотної фінансової» [25].

Розвиваючи наукові твердження щодо існування спрощеної системи оподаткування Рейкін В. С. підтримуючи висновки попередніх науковців про необхідність та ефективність спрощеної системи оподаткування [15;] стверджує що «альтернативою ССО у переважній більшості випадків є не «повне» оподаткування, а абсолютна «тінь»., та вважає що. «сектор малого підприємництва нині неспроможний генерувати більше сплачених податків та ніщо не вказує на можливе зростання цих обсягів при переведенні суб'єктів з ССО повністю на загальну систему»[28].

Досліджуючи дослідження даної детермінанти та вплив податків на тінізацію економіки автор звертає увагу і на ведення обліку, обчислення, сплату податку і робить висновок про трудомісткість даного процесу [15]. Науковець робить висновок що «значну роль відіграє не тільки відносна чи абсолютна величина сплачуваних податків, а й складність та трудомісткість їхнього адміністрування»[27].

В одноосібних дослідженнях відомого у наукових колах дослідника В. П. Синчака стверджується, що «особливий механізм справляння податків і зборів, за відсутності законодавчого та чіткого наукового визначення, разом із податковим механізмом створюють функціонально-ієрархічний вплив на розподільні відносини та впорядкування елементів спрощеної системи оподаткування» [30].

Синчак В. П. вперше доводить що спрощений «механізм справляння податків і зборів є важливою науковою категорією із властивими їй ознаками та характерними взаємозв'язка між іншими категоріальними утвореннями, а відтак його не доцільно використовувати як ключове словосполучення у законодавчому визначенні спрощеної системи оподаткування обліку та звітності» [30]. Разом з тим він пропонує «до ключового словосполучення у визначенні спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності відносити сукупність окремих податків що включаються до його складу» [30].

Оскільки, одним із принципів оподаткування є рівність всіх платників перед законодавством та не допущення податкової дискримінації, тоді спрощену систему оподаткування можна порівняти із державною підтримкою малого бізнесу [15]. Нам імпонує твердження авторів на чолі із Олейніковою Л. Г. що «для юридичних осіб, які належать до мікробізнесу й застосовують третю групу ССО, дієвими інструментами підтримки може бути не лише збільшення обсягу доходу, за якого дозволено використовувати єдиний податок, а й запровадження заходів, що стимулюватимуть або суттєво послаблюватимуть фінансове навантаження для інвестиційно активних

суб'єктів через зменшення об'єкта оподаткування на суми інвестиційних витрат» [18].

Досліджуючи наукові доробки колективу можна не погодитися із пропозицією авторів щодо надання додаткових пріоритетів платникам єдиного податку, які стверджують [15] що «окремим вагомим інструментом підтримки, котрий одночасно полегшуватиме тягар офіційної зайнятості працівників, може бути вирахування з об'єкта оподаткування єдиним податком сум сплаченого за працівників ЄСВ» [18] оскільки наймані працівники зайняті в малому бізнесі втратять право на пенсійні виплати при досягненні пенсійного віку.

Поняття «оподаткування малого бізнесу» стосується певної податкової системи, яка складається із визначених взаємопов'язаних податкових елементів. Виходячи з даного трактування теорія оподаткування підприємств малого бізнесу запроваджена та використовується за для піднесення та розквіту малого та середнього бізнесу, що був у стані занепаду та на низькому рівні функціонування [15].

Оподаткування підприємств малого бізнесу можна розглядати у різних тлумаченнях: політичному (розвиток територій), суспільно-політичному (відродження середнього класу), соціальному (збільшення робочих місць та доходів), та економічному (виробництво ВВП). Так, трактування сутності оподаткування підприємств малого бізнесу можна розглядати з позиції триєдиного підходу, що характеризує його як явище, процес та систему.

По-перше, «спрощене оподаткування», як явище в якому відображається формування комплексу економічних (розміру доходу, чисельності працівників та інших умов та обмежень) та податкових умов (вибору ставок податків) проявляються позитивні та негативні якості сплати податку та декларування, їх рівень та вплив на розвиток бізнесу.

По-друге, процесом оподаткування підприємств малого бізнесу потрібно вважати комплекс послідовних дій в оподаткуванні, спрямованих на досягнення поставленої цілі – зменшення податкового тиску. Водночас, можна стверджувати, що спрощене оподаткування це поетапне впровадження

фіскального механізму, який забезпечує раціональне використання його інструментів у напрямі виконання визначених податкових зобов'язань з метою наповнення бюджету.

Отримання дозволу на використання спрощеної системи оподаткування суб'єктами малого бізнесу юридичними та фізичними особами при дотриманні чітких обмежень в розмірі доходів та чисельності працюючих. Дієвими соціальними інструментами при визначенні суми єдиного податку виступають прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата.

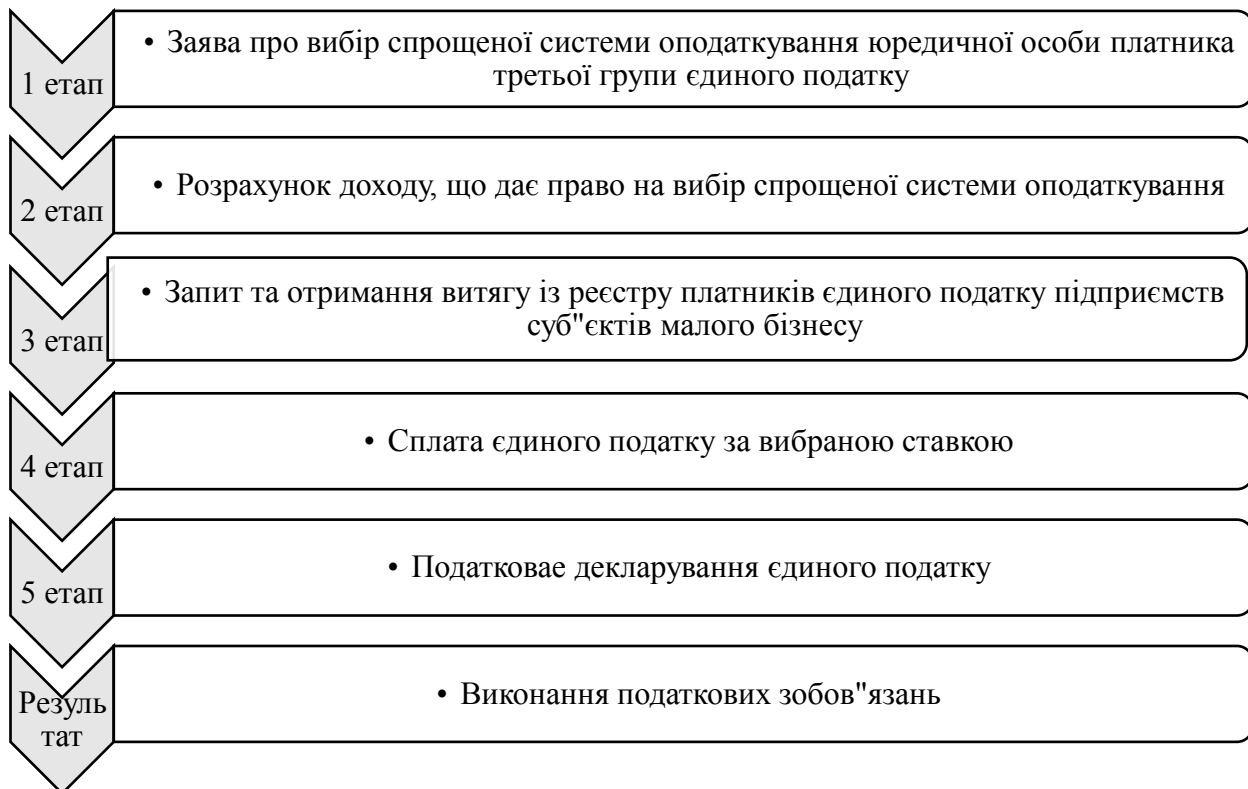
По-третє, під системою спрощеного оподаткування можна розуміти сукупність взаємопов'язаних елементів (суб'єкти, об'єкт, ставки) їх цілісна єдність (реєстр платників) та взаємодія із місцевим бюджетом та іншими платниками [15].

Однак, чітко розмежовані податкові інструменти до яких відносяться: реєстрація платників, вид діяльності та розмір доходу. Відтак, додаткова реєстрація платників єдиного податку прискорить відродження малого бізнесу та забезпечить нові робочі місця [15].

Отже, оподаткування суб'єктів малого бізнесу як елементу податкового менеджменту, можна трактувати як послідовний процес впровадження комплексу податкових заходів направлених на оптимізацію податкового навантаження на платників податків малого бізнесу, який забезпечить покращення їх фінансового стану, а відтак кількісних та якісних фінансових показників підприємства [15].

Оподаткування підприємств малого бізнесу передбачає проведення підприємницькою структурою, платником специфічних процедур (Рис 1.1), за для отримання результативної ознаки – виконання податкових зобов'язань за спрощеною системою оподаткування. Організацію оподаткування через сплату єдиного податку юридичної особи можна розмежувати на шість етапів, серед яких: вибір форми оподаткування та подання заяви на реєстрацію; визначення розміру доходу що надає можливість бути платником єдиного податку;

отримання дозвільного документа – Витягу із реєстру; декларування та сплата єдиного податку за для формування дохідної частини місцевого бюджету [15].

Рис. 1.1. Етапи організаційної основи оподаткування підприємств малого бізнесу шляхом сплати єдиного податку юридичних осіб

Джерело: власні дослідження.

Першочерговим етапом у виборі спрощеної системи оподаткування є оподаткуванні є подання заяви в органи податкової служби. Бланк заяви встановлено зразку запроваджено податковим законодавством.

ПКУ визначається що «не можуть бути платниками єдиного податку суб'єкти господарювання – юридичні особи, які здійснюють:

- діяльність з організації, проведення азартних ігор;
- обмін іноземної валюти;
- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів [24].

Проблему обліку платників єдиного податку в поєднанні із специфічними особливостями функціонування в період воєнних дій, часткових та повних локдаунів через бомбування соціальної сфери, з метою зменшення падіння економіки податковому менеджменту необхідно мати мобільність та розширити перелік видів діяльності що мають право на застосування спрощеної

системи. Мобільність спрощеної системи оподаткування може проявлятися шляхом внесення змін до законодавства та здійснення індивідуального консультативного супроводження малих платників єдиного податку працівниками фіскальних органів [15].

Облік доходів, правильність та своєчасність його ведення, впливає та можливість отримання дозволу переходу на спрощену систему оподаткування та можливість використання її в наступних податкових періодах. Оскільки категорія «дохід» визначається законодавством то існує спеціальна форма розрахунку доходів від усіх видів діяльності та врахування усіх його форм. Розмір доходу який дає право на сплату єдиного податку юридичною особою не повинен перевищувати в 2020р. 6497267,76 грн а в 2021р. 7 млн 200 тис грн. а в 2022р 7585500 грн або 1167 мінімальних заробітних плат [15].

Наступним етапом є подання запиту та отримання документу переходу на спрощену систему оподаткування шляхом сплати єдиного податку суб'єктом малого бізнесу – юридичною особою. Витяг із реєстру платників – основний дозвільний документ можливості сплати єдиного податку [15].

Податковими інструментами що впливають на посилення чи послаблення тиску формують податкові ставки. Рішення про встановлення місцевих податків та зборів офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та зборів або змін (плановий період) [24].

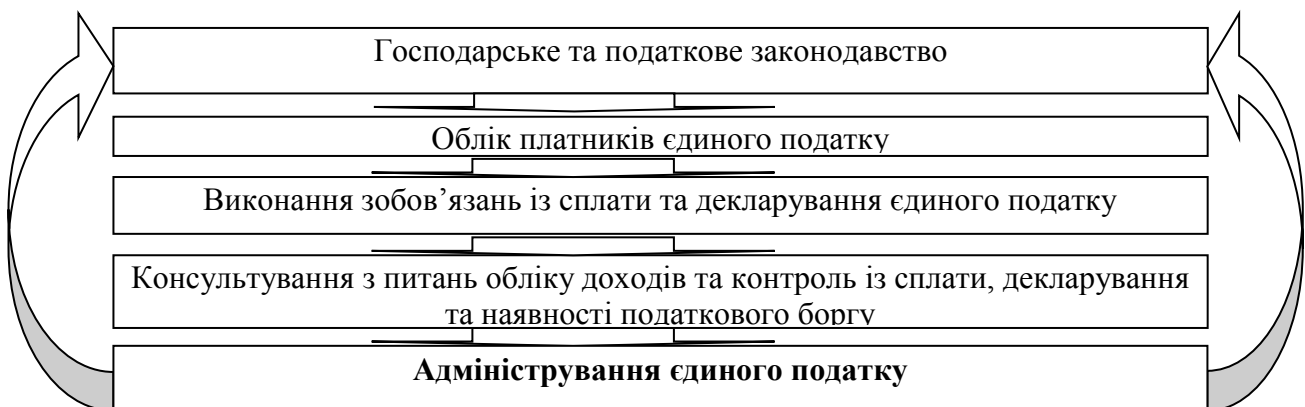
В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом [24]. Визначені податковим законодавством ставки єдиного податку вибираються платником на рівні 3% від суми доходу для платників ПДВ, та 5 % без реєстрації платника податку на додану вартість та 2 % з обороту з березня 2022р.

Визначений податковим законодавством податковий період, формує термін механізму розрахунку та сплати податку. Податковим періодом для сплати податку виступає квартал. Декларація платника єдиного податку

подається в податкові органи не пізніше ніж за 40 днів після закінчення кожного кварталу. Кінцевим терміном сплати податку виступають граничні 10 днів після кінцевого терміну подання декларації визначеного Податковим кодексом [15].

Отже спрощена система оподаткування підприємств малого бізнесу передбачає дотримання підприємствами визначених стандартів отримання дозвільних документів, нарахування, сплату та декларування єдиного податку юридичними особами з метою виконання норм податкового законодавства.

Адміністрування єдиного податку на прибуток являє собою ефективні взаємовідносини між юридичною особою з розміром доходу менше 1137 мінімальних заробітних плат. з однієї сторони та податковими службами з іншої, через виконання положень кодексу у поєднанні із застосуванням специфічних обмежень по розміру доходів та дат їх виникнення, без врахування чисельності найманих працівників.

Рис 1.2. Механізм адміністрування єдиного податку

Джерело: власні дослідження.

Першочерговим у функціонуванні механізму адміністрування єдиного податку суб'єктів малого бізнесу включених до реєстру платників являється виступає врегулювання нормативних положень ПКУ щодо доходу, як об'єкту оподаткування. Наглядним прикладом виступає видача дозвільних документів на сплату єдиного податку.

Облік платників єдиного податку що занесені до реєстру, а також їх податкових зобов'язань по сплаті єдиного податку за визначеною ставкою та

своєчасності та правильності декларування, пріоритетна функція та обов'язок фіскальних органів.

Консультавання з питань податкового законодавства суб'єктів малого бізнесу які знаходяться на спрощеній системі оподаткування є незамінним агрегатом адміністрування єдиного податку. Отримати податкове консультавання підприємства можуть через використання електронного кабінету платника податків. Електронний кабінет містить загальну та індивідуальну інформацію щодо особливостей оподаткування юридичної особи, розмір сплати податку наявність та відсутність боргів із сплати єдиного податку та пені нараховані за невиконання податкового законодавства.

Необхідно особливу увагу на формування системи податкового контролю залежно від ступеня ризику діяльності платників єдиного податку. Однак у період карантинних обмежень згідно законодавства призупинено проведення планових податкових перевірок.

Важливим для платників єдиного податку є контроль наявності податкового боргу. Якщо сума боргу перевищує 1020 грн в продовж двох місяців, то це може призвести до анулювання реєстрації платника єдиного податку та перехід на загальну систему оподаткування.

Отже, дослідження теорії спрощеного оподаткування підприємств малого бізнесу породжує необхідність здійснення ефективних податкових відносин під час адміністрування єдиного податку не зважаючи на повномаштабні військові дії. Адміністрування єдиного податку формується в сукупній єдності господарського та податкового регулювання, через особливий облік платників єдиного податку та контроль за виконанням податкових зобов'язань суб'єктів малого бізнесу.

Висновки до розділу 1

1. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу суттєвий елемент податкового менеджменту. Спрощене оподаткування можна трактувати як процес впровадження комплексу заходів направлених на оптимізацію податкового навантаження на платників єдиного податку, який забезпечить покращення їх фінансового стану, а відтак кількісних та якісних фінансових показників підприємства.

2. Доведено, що організаційною основою оподаткування підприємств малого бізнесу виступає система чітко встановлених законодавством дій від організації обліку платників єдиного податку, до виконання податкових зобов'язань платниками 3 групи юридичними особами, за для формування дохідної частини місцевого бюджету.

3. Адміністрування єдиного податку формується у ефективному поєднанні правових відносин, та сукупній єдності господарського та податкового регулювання із застосуванням особливого реєстру платників єдиного податку.

РОЗДІЛ 2

МОНІТОРИНГ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Визначальною ціллю адміністративно-територіального реформування виступає формування фінансово спроможних територіальних громад, ефективних господарів визначеної території. Визначені джерела доходів місцевих бюджетів не завжди забезпечують місцеві громади необхідними стабільними фінансовими ресурсами, і тому, аналіз джерел формування місцевих бюджетів дозволить не допустити, фіскального дисбалансу бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Суттєвий вплив на формування доходів місцевих бюджетів здійснює не тільки політика органів державної влади, а й органи місцевого самоврядування. Можливістю зменшення рівня оподаткування підприємств малого бізнесу попри повного покриття власних потреб місцеві громади повинні володіти інформацією щодо їх фінансового стану, податкової та соціальної відповідальності [15].

Формування власної податкової стратегії щодо місцевих податків, забезпечує аналіз динаміки та визначення ролі фінансових ресурсів місцевих бюджетів України за 2017-2021рр. що відображені в таблиці (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Податкова стратегія динаміка та роль формування місцевих фінансових ресурсів за 2017-2021рр.

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2021р. - +, - до 2017р.
Доходи зведеного бюджету, млн. грн.	877766,0	1005293,0	897005,0	920194,0	1489851,0	612085,0
Доходи місцевого бюджету, млн. грн.	112353,0	117822,0	124491,0	122858,0	349580,0	237227,0
Місцеві податки, млн. грн.	52587,0	58902,0	73576,0	74918,0	82461,0	29874,0

Джерело: розраховано за даними [37].

Як показують результати дослідження за даними досліджень служби доходи зведеного бюджету за остання п'ять років постійно зростають від 877,7 млрд грн в 2017р. до 1489 млрд грн в 2021р. Приріст дохідної частини складає 612.0 млрд грн. Оскільки країна взяла курс на розвиток децентралізації то відмічається і суттєвий ріст доходів місцевих бюджетів із 112,3 млрд грн в 2017р. до 349.5 млрд грн в 2021р. Місцеві податки займають суттєву частку в дохідній частині місцевих ресурсів, то їх надходження збільшилось до у 2021р. до 82,4 млрд грн.

Оскільки спрощена система оподаткування передбачає сплату єдиного податку, що відноситься до місцевих податків та повністю зараховується до бюджетів об'єднаних територіальних громад необхідно дослідити роль місцевих податків у доходах місцевих бюджетів що відображено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Динаміка та роль місцевих податків у доходах місцевих бюджетів
України за 2017-2021рр. млн грн.**

Показники	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2021 р. - +, - до 2017 р.
Доходи місцевого бюджету, млн. грн.	112353,0	117822,0	124491,0	122858,0	349580,0	237 227,0
Місцеві податки, млн. грн.	52 587,0	58 902,0	73 576,0	74 918,0	82 461,0	29 874,0
Місцеві податки в доходах зведеного бюджету, %	6,0	5,8	8,2	8,1	5,5	-0,5
Єдиний податок з фізичних та юридичних осіб у місцевих податках та зборах, %	45,8	50,2	48,0	50,8	56,0	10,2

Джерело: розраховано за даними [37].

Як показують результати дослідження ріст доходів зведеного, державного та місцевих бюджетів відслідковується на достатньому рівні. Значущість місцевих податків у доходах зведеного бюджету не дуже суттєва та коливається від 5 до 8%. Роль єдиного податку у доходах місцевих бюджетів займає майже половину доходів та коливається від 45% у 2017р. до 56% у 2021р. Отже, можна

стверджувати що в останні роки прослідковується розвиток підприємницької діяльності, а відтак і сплата єдиного податку до місцевих бюджетів країни.

Оскільки єдиний податок відповідає статусу місцевого податку, тому згідно Бюджетного кодексу зараховується до бюджетів територіальних громад. Динамічні зміни та роль єдиного податку у місцевих бюджетах України за 2017-2021 рр. відображені в (табл. 2.3.).

Таблиця 2.3

Динамічні зміни та роль єдиного податку у доходах місцевих бюджетів України за 2017-2021рр., млн грн.

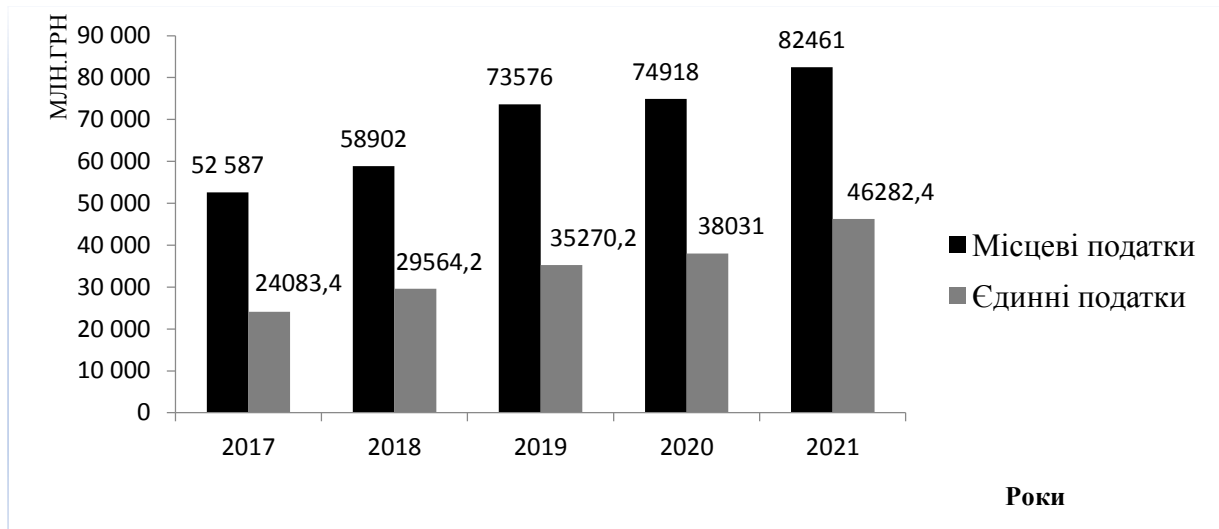
Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. +, - до 2017 р.
Доходи зведеного бюджету, млн. грн.	877766,0	1005293,0	897005,0	920194,0	1489851,0	612085,0
Доходи місцевого бюджету, млн. грн.	112353,0	117822,0	124491,0	122858,0	349580,0	237227,0
Місцеві податки, млн. грн.	52587,0	58902,0	73576,0	74918,0	82461,0	29874,0
Єдиний податок млн. грн	24083,4	29564,2	35270,2	38031,0	46282,4	22199,0
Місцеві податки в доходах зведеного бюджету, %	6,0	5,8	8,2	8,1	5,5	-0,5
Єдиний податок з фізичних та юридичних осіб у місцевих податках та зборах, %	45,8	50,2	48,0	50,8	56,0	10,2

Джерело: розраховано за даними [37]

Провівши аналіз надходження єдиного податку в динаміці з 2017р. по 2021 рр. можна зробити висновок про збільшення впливу місцевих податків на наповнення дохідної частини бюджетів протягом досліджуваного періоду. Ріст місцевих податків збільшився на третину із 52 млрд грн в 2017р до 82 млрд грн в 2021р. Сума єдиного податку сплачена суб'єктами малого бізнесу фізичними та юридичними особами в 2017р. складала 24083 млн грн а 2021р. вже 46282 млн грн.

Оскільки формування податкових надходжень місцевих бюджетів тісно пов'язано із розвитком бізнесу та сплатою податків необхідно дослідити оподаткування суб'єктів малого бізнесу за спрощеною системою оподаткування що використовують фізичні особи підприємці і суб'єкти малого

бізнесу юридичні особи, в динаміці із місцевими податками. Порівняльний аналіз показано на рис 2.1.

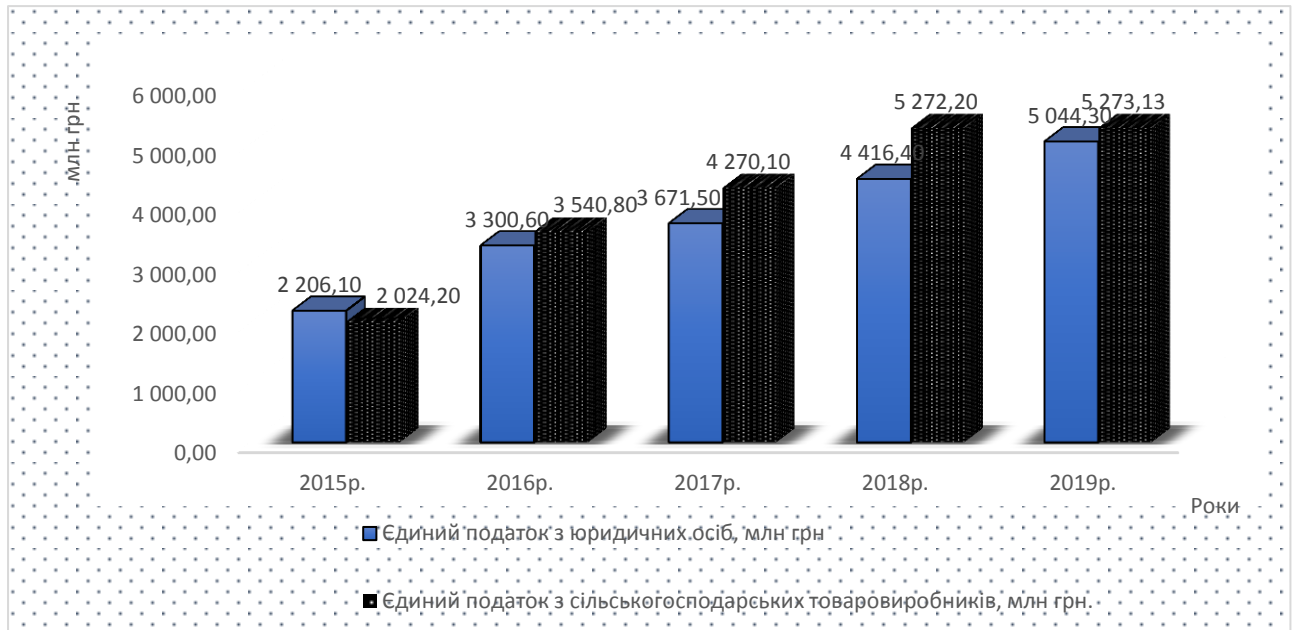

Рис. 2.1. Динаміка місцевих податків, зборів та єдиного податку в дохідній частині місцевих бюджетів за 2017-2021 рр.

Джерело: розраховано за даними [37]

Отже як показують результати дослідження відслідковується ріст місцевих податків із 52547 млн. грн в 2017р. до 82461 млн. грн в 2021р. Розмір єдиного податку в 2017 р. складав 24083, 4 млн грн; в 2016р.- 29564,2 млн. грн; в 2019р.-35270,2 млн. грн; в 2020р. - 38031 млн. грн., а в 2021р. уже 46282,4 млн. грн. Динаміка приросту єдиного податку подвоюється, що свідчить про можливість використовувати спрощену систему обліку та оподаткування та бажання суб'єктів господарювання займатися власною справою.

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого бізнесу згідно Українського законодавства поділяється на єдиний податок із фізичних осіб, приватних підприємців, платників єдиного податку першої та другої групи та юридичних осіб суб'єктів господарювання платників єдиного податку третьої та четвертих груп. Оскільки, через повномасштабну агресію РФ та воєнні дії в 2022р. бази даних державного казначейства заблоковані, то для дослідження динаміки сплати єдиного податку приватними підприємцями та сільськогосподарськими виробниками використаємо дані за 2015-2019рр.

Рис. 2.2. Динаміка єдиного податку із юридичних та фізичних осіб дохідній частині місцевих бюджетів за 2015-2019 рр.

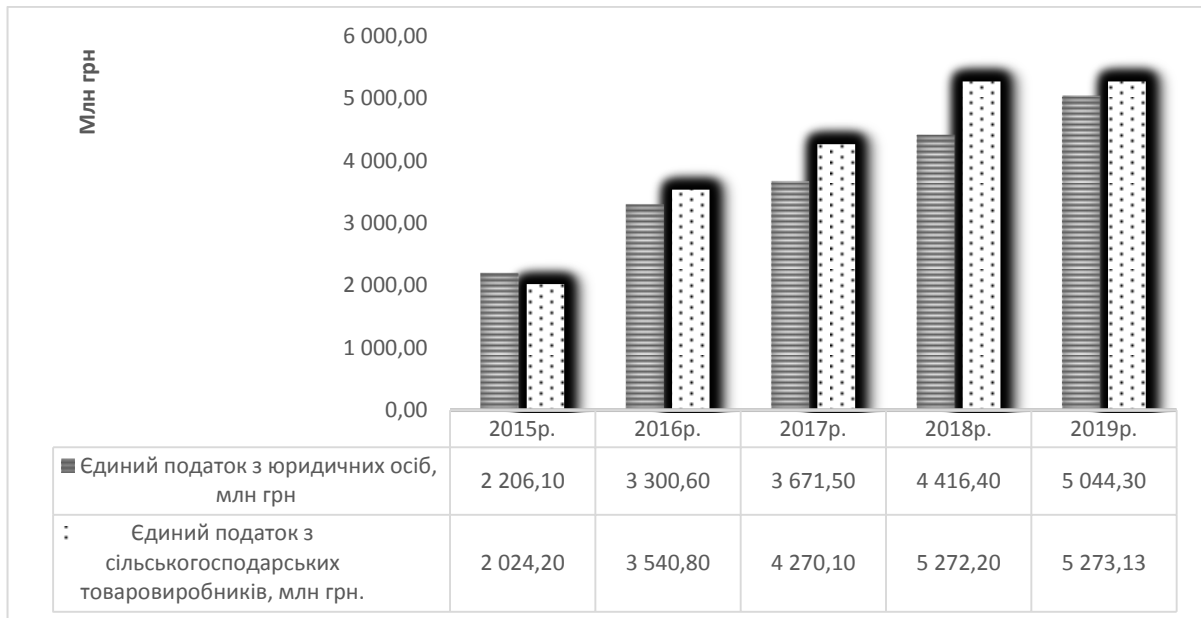
Джерело: побудовано на основі даних [8].

Оскільки розмір єдиного податку приватних підприємців фіксований в залежності від розміру мінімальної заробітної плати та не зобов'язує використовувати реєстратори розрахункових операцій сума податку збільшилась в чотири рази. Випереджаючий темп росту єдиного податку із фізичних осіб можна пояснити не бажанням приватних підприємців реєструвати юридичну особу, а уникати оподаткування через поділ бізнесу між родичами.

Спрощена система оподаткування зі сплатою єдиного податку використовує обмеження в розмірі доходу для підприємницьких структур та обмежень у видах діяльності. Динаміка та порівняльний аналіз єдиного податку з юридичних осіб та сільськогосподарських підприємств відображена на рис 2.3.

Як показують результати дослідження єдиний податок всіх підприємницьких структур має тенденцію до росту. В початковий період

дослідження розмір єдиного податку суб'єктів малого бізнесу випереджав розмір податку сільськогосподарських підприємств а в завершальний період розмір єдиного податку четвертої групи випереджає розмір єдиного податку третьої групи на 250 тис грн.

Рис. 2.3. Динаміка єдиного податку із юридичних осіб платників єдиного податку третьої та четвертої групи в дохідній частині місцевих бюджетів за 2015-2019 рр.

Джерело: побудовано на основі даних [8].

Оскільки, виробництво валового внутрішнього продукту, чисельність населення та кількість зайнятих в народному господарстві, впливають на розвиток бізнесу та сплату єдиного податку доцільним виступає дослідження фіскального тиску на одиницю перерахованих чинників. Аналіз динаміки сплати єдиного податку підприємствами платниками єдиного податку юридичних осіб через показники податкового навантаження.

Військові дії, окупація значних територій, зменшення темпів росту економіки, ухилення від оподаткування, низька податкова культура, небажання оформляти статус юридичної особи та ігнорування використання реєстраторів розрахункових операцій ключові чинники, що потребують уваги зі сторони податкового менеджменту, з метою збільшення податкових джерел наповнення

дохідної частини місцевих бюджетів. Для подальшого недопущення втрат бюджету, місцевим органам влади на територіях яких зареєстрований бізнес, податківцям слід зосередити увагу на перевірці виконання податкового законодавства, своєчасності та правильності обліку доходів та сплати єдиного податку суб'єктами малого бізнесу.

Висновки до розділу 2

1. Провівши аналіз встановлено, про збільшення впливу місцевих податків на наповнення дохідної частини місцевих бюджетів протягом досліджуваного періоду. Ріст місцевих податків збільшився на третину із 52 млрд грн в 2017р до 82 млрд грн в 2021р.

2. Доведено, що єдиний податок є важливим та ефективним важелем податкових надходжень місцевих бюджетів. Сума єдиного податку сплачена суб'єктами малого бізнесу фізичними та юридичними особами в 2017р. складала 24083 млн грн а 2021р. вже 46282 млн грн.

3. Встановлено що оподаткування суб'єктів малого бізнесу за спрощеною системою оподаткування через сплату єдиного податку використовують фізичні особи підприємці і суб'єкти малого бізнесу юридичні особи. Випереджаючий темп росту єдиного податку із фізичних осіб можна пояснити не бажанням приватних підприємців реєструвати юридичну особу, уникати застосування РРО та уникати оподаткування через поділ бізнесу між родичами.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Спрощена система оподаткування має та бути зорієнтована не тільки на надання пільг та пріоритетів суб'єктам малого бізнесу а й наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, як стратегічної цілі податкового менеджменту і місцевих органів самоврядування. При цьому ключовими параметрами повинні виступати не тільки розвиток бізнесової структури, створення нових робочих місць, а й здатність досягнення соціальної відповідальності бізнесу, дотримуватися високого рівня податкової культури та наповнення фінансовими ресурсами бюджетів територіальних громад.

Стан наповнення місцевих бюджетів досліджений в другому розділі кваліфікаційної роботи, визначається як такий який не в повній мірі здатний задовільнити виконання функцій пов'язаних з додатковими викликами перед громадами. Ситуація в Україні, що сталася в наслідок початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України зумовлює необхідність додаткового фінансування витрат на утримання територіальної оборони та закладів охорони здоров'я та використання індивідуальних підходів до платників за для наповнення дохідної частини місцевих бюджетів.

Разом з тим, активізація оподаткування суб'єктів господарювання є одним із важливих завдань у розвитку податкової системи. Враховуючи особливості спрощеної системи оподаткування, що стала найбільш дієвим інструментом посилення ділової активності підприємств є розробка новітніх інструментів оподаткування та побудова комплексної системи оподаткування малого бізнесу. Методи оподаткування пропонуються різноманітні, проте велика кількість дослідників наполягають на вирішальній ролі спрощеної системи оподаткування, яка спроможна привести підприємство до процвітання.

Спрощена система оподаткування співзвучна за змістом із удосконаленням усіх сторін фінансової діяльності підприємницьких структур, з

підвищенням конкурентоздатності бізнесу, з утвердженням позицій бізнесу на ринку. Сплата єдиного податку спрямована на зменшення негативного впливу від накладання штрафних санкцій за невиконання зобов'язань за податковими платежами які входять у склад єдиного податку.

Питання наявності спрощеної системи оподаткування залишається надважливим завданням національної економіки. Податкова система країни довгий час функціонувала із застосуванням особливої спрощеної системи оподаткування що протирічить всім принципам оподаткування. Податкові надходження до бюджетів фінансувалися внаслідок сплачених податків великими платниками та фізичними особами.

Зрозуміло, що побудована система робила малий бізнес інертними у переході на загальну систему оподаткування. І тому ми пропонуємо до ключових податкових інструментів спрощеної системи оподаткування крім максимального розміру доходів застосовувати і фактор терміну використання не більше ніж п'ять років від періоду реєстрації платника податків.

Податковою стратегією України передбачено поступову відміну спрощеної системи оподаткування. Окрім того, в стратегії наголошується на повсемісне застосування реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами малого бізнесу. Запропонований обмежуючий фактор згладить шоківий наслідок від ліквідації спрощеної системи оподаткування.

Оскільки спрощена система оподаткування залишається чинною прогнозування доходів місцевих бюджетів, через прогноз надходжень від сплати єдиного податку з юридичних осіб займає, ключове місце у функціях податкового менеджменту. Прогнозування динаміки та суми єдиного податку застосовується з метою своєчасності та повноти формування дохідної частини місцевих бюджетів.

Захожай К. В. стверджує що «моделі, побудовані за результатами показників обсягів доходів попередніх бюджетних періодів, дають змогу визначити забезпеченість Держбюджету доходами, тобто передбачити значення

обсягів доходів у наступних бюджетних періодах, а також визначити можливий грошовий фонд країни на наступні роки» [7].

Для здійснення прогнозування частки єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів використовуємо результати досліджень кваліфікаційної роботи проведені в другому розділі (табл.2.3 та рис.2.1).

Для підвищення якості прогнозу частки єдиного податку в податкових надходженнях громад дослідимо:

1. тренд визначаємо за всіма аналітичними моделями;
2. коефіцієнти детермінації використовуються в якості оцінки;
3. до розгляду використовуємо най адекватнішу модель.

Результативність та адекватність прогнозних моделей відображена табл.

3.1

Таблиця 3.1

Аналіз адекватності прогнозних моделей питомої ваги єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів

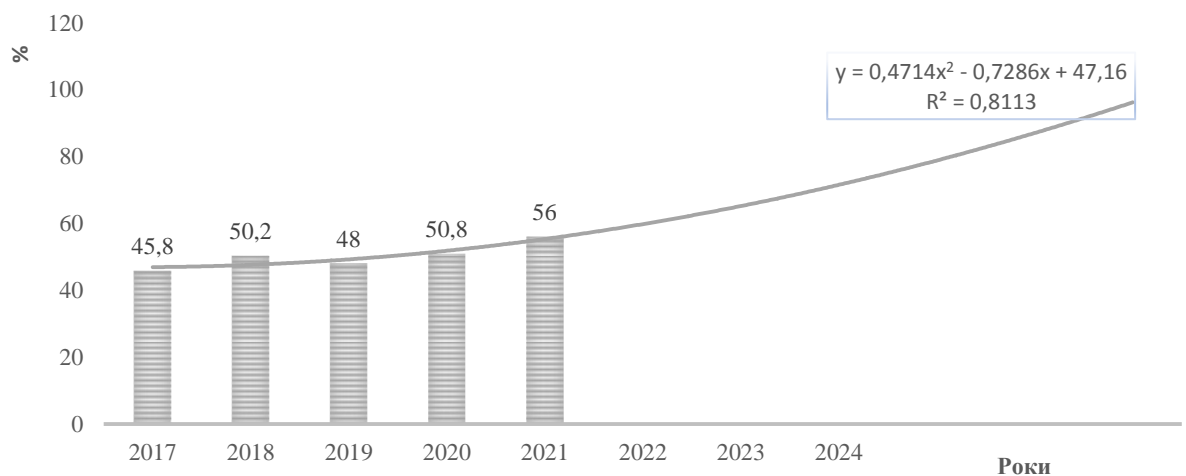
Показник	Модель	Специфікація моделі	Оцінка побудованої моделі (коефіцієнт детермінації)
Частка єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів, %.	$y = 44201e^{0.0414x}$	експоненційна	$R^2 = 0,7675$
	$y = 2.1x + 4386$	лінійна	$R^2 = 0.7578$
	$y = 4.9156(x) + 45453$	логарифмічна	$R^2 = 0,6708$
	$y = 0.4714x^2 - 0.7286x + 47,16$	поліноміальна	$R^2 = 0,8113$
	$y = 45.576x^{0.6807}$	степенева	$R^2 = 0.0977$

Джерело: власні розрахунки.

Прогнозування питомої ваги єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів виконаємо методом найменших квадратів (побудова тренду). Порівняльний аналіз отриманих прогнозних результатів дозволяє зробити висновки, що доцільно застосовувати поліноміальну модель, оскільки параметр адекватності даної моделі має $R^2 = 0.8113$ за якою похибка складає менше 20 відсотків.

Представимо результати прогнозу питомої ваги єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів на рисунку (рис.3.1).

Отже, з імовірністю понад 80% можна стверджувати, що доходи місцевих бюджетів будуть поповнюватися коштами від сплати єдиного податку, при тому що питома вага даного податку буде постійно зростати та перетвориться на ключовий податок. Так частка досліджуваного податку зросте в наступні три роки майже до 70 % від всіх податкових надходжень. На визначений темп приросту частки можуть вплинути відтік інвестицій в розвиток економіки та загострення воєнної ситуації в країні.

Рис. 3.1. Функція прогнозу частки єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів.

Джерело: власні розрахунки.

Отже, згідно результатів прогнозування частки єдиного податку в податкових надходженнях бюджетів громад, за найбільш адекватним рівнянням поліноміальної моделі обґрунтовано тенденцію поступового його зростання його питомої ваги протягом наступних трьох років. За даними трендового прогнозу проаналізуємо майбутній відсоток єдиного податку в податкових доходах бюджетів територіальних громад, що впливає на дохідну частину місцевих бюджетів в цілому. Результати прогнозу, мінімальні та максимальний темп росту відображено в табл.3.2.

Результати прогнозу частки єдиного податку в податковій частині місцевих бюджетів, %.

Показник	2022р.	2023 р.	2024р.
Прогнозована частка єдиного податку в податковій частині місцевих бюджетів, %.	63	65	70
темп росту, %	7,0	2.0	5.0
мінімальне значення			2.0
максимальне значення			7,0

Джерело: власні розрахунки.

Отже, як свідчать результати прогнозу, частка єдиного податку що сплачують підприємства малого бізнесу до місцевих бюджетів в їх податкових надходженнях планомірно зростуть із 63% в 2022р до 70% в 2024р. Мінімальний темп росту частки прогнозується в 2023р. що пов'язано із закладеним рівнем інфляції в бюджеті на рівні 35% . Максимальний приріст частки визначеного податку до 70% планується у 2024році при перемозі та відновленні стану економіки.

Отже, отримані прогнозні результати дають місцевим органам самоврядування планувати власні податкові надходження та формувати альтернативні джерела надходжень. В той же час суб'єкти малого бізнесу мають підвищити рівень податкової культури та в повному обсязі виконувати власні податкові зобов'язання.

Висновки до розділу 3

1. Встановлено, що основи поліпшення функціонування спрощеної системи оподаткування в Україні повинні бути максимально наближеними до потреб малого бізнесу, особливо в умовах воєнного стану, та одночасно в повному обсязі наповнювати дохідну частку місцевого бюджету. Пропонуємо, що ключовим податковим інструментом, крім максимального розміру доходу, має виступати фактор часу. Термін застосування спрощеної системи

оподаткування не має перевищувати перших п'яти років та форс мажорних умов господарювання.

2. Доведено, що за результатами прогнозування питома вага єдиного податку в податкових надходженнях місцевих бюджетів матиме тенденцію до росту. За показниками в сфері прогнозування частки єдиного податку в дохідній податковій частині місцевих бюджетів доцільно використовувати поліноміальну модель, оскільки параметр адекватності даної моделі має $R^2 = 0.8113$ за якою похибка складає менше 20 відсотків.

3. Як свідчать результати прогнозу, частка єдиного податку що сплачують підприємства малого бізнесу до місцевих бюджетів в їх податкових надходженнях планомірно зростатимуть із 63% в 2022р до 70% в 2024р. Мінімальний темп росту частки прогнозується в 2023р.

ВИСНОВКИ

1. Констатовано, що спрощена система оподаткування трактується як спрощеного виконання податкового зобов'язання суб'єктами малого бізнесу юридичними та фізичними особами з дотриманням чітких обмежень в розмірі доходів та чисельності працюючих. Дієвими інструментами при визначенні єдиного податку виступають прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата та розмір доходів суб'єкта господарювання.

2. Доведено, що оподаткування суб'єктів малого бізнесу можна трактувати як послідовний процес впровадження комплексу податкових заходів направлених на оптимізацію податкового навантаження на малий бізнес, який мінімізує витрати платника на виконання податкових зобов'язань та забезпечить покращення їх фінансового стану.

3. Зауважено, що спрощена система оподаткування підприємств малого бізнесу передбачає дотримання підприємствами визначених стандартів отримання дозвільних документів, нарахування податку за самостійно вибраною ставкою, сплату та декларування єдиного податку юридичними особами з метою виконання норм податкового законодавства.

4. Встановлено, ріст місцевих податків із 52547 млн. грн в 2017р. до 82461 млн. грн в 2021р. Розмір єдиного податку в 2017 р. складав 24083, 4 млн грн; в 2016р.- 29564,2 млн. грн; в 2019р.-35270,2 млн. грн; в 2020р. - 38031 млн. грн., а в 2021р. уже 46282,4 млн. грн. Динаміка приросту єдиного податку подвоюється, що свідчить про доцільність використання спрощеної системи обліку та оподаткування та бажання суб'єктів господарювання займатися власною справою.

5. Шляхами поліпшення оподаткування малого бізнесу мають виступати основи функціонування спрощеної системи оподаткування які повинні бути максимально наближеними до потреб малого бізнесу, щодо оптимізації оподаткування з одного боку, та наповнення місцевого бюджету з іншого. Ключовим податковим інструментом, крім суми доходу яка дає право

на використання пільгової системи, має виступати фактор часу (до п'яти років після реєстрації суб'єкта господарювання).

6. Доведено, що за результатами прогнозування з імовірністю понад 80%, можна стверджувати, що доходи місцевих бюджетів будуть поповнюватися коштами від сплати єдиного податку, при тому що питома вага даного податку буде постійно зростати та перетвориться на ключовий податок у податкових надходженнях місцевих бюджетів. Так частка досліджуваного податку зросте з 56% в наступні три роки майже до 70 %. На визначений темп приросту частки можуть вплинути зміна податкового законодавства, відтік інвестицій та загострення воєнної ситуації в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вакарюк Л. В., Худик А. М. Принцип встановлення податків і зборів виключно законом та конституційні засади місцевого оподаткування в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 113-118.
2. Городецька Т. Е., Пантелеєва А. М. Майнові податки як компонент доходів місцевих бюджетів. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 272-277.
3. Делас В. А., Грицаюк А. В. Актуальні проблеми та напрями реформування спрощеної системи оподаткування в Україні. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 4(2). С. 19-26.
4. Дема Д. І. Трансформація місцевих податків та зборів в Україні. *Наукові горизонти*. 2019. № 4. С. 13-20.
5. Дмитрів В. І. Фіскальні пріоритети адміністрування податків і зборів до місцевих бюджетів. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2018. Вип. 56. С. 150-155.
6. Жаворонок А.В., Павлюк А.О. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання місцевих податків і зборів. *Молодий вчений*. 2018. № 10(2). С. 792-797.
7. Захожай К. В. Прогнозування обсягів доходів державного бюджету України. *Агромир*. 2012. № 15. С. 12-16.
8. Звітність Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення: 25.01.2022).
9. Каминський П. Податкове навантаження як критерій ефективності ведення податкової політики. *Торгівля і ринок України*. 2015. Вип. 38. С. 173-182.
10. Коба О. В. Шинкар Л.Ю. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія

: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 25(1). С. 116-120.

11. Комончук С. Критерії ефективності ведення податкової політики. *Бізнес інфо*. 2019. Вип. 3. С. 267–271.

12. Лебеда Г. Б. Методичні підходи до побудови комплексу моделей прогнозування доходів бюджету *Агросвіт*. 2012. № 23. С. 19-23.

13. Ліснічук О. А. Формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2018. № 2. С. 169-180.

14. Лук'янець С. Ознаки податку: теоретичний та прикладний аспект. *Підприємство, господарство і право*. 2017. №9. С.160-164.

15. Мартинюк Г. П., Подорожній Д. І. Теоретичні постулати оподаткування юридичних осіб суб'єктів малого бізнесу. *Бізнес Інформ*. 2022. №9. с.96-101.

16. Мартинюк І. В., Богатирьова Є. М. Місцеве оподаткування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 217-219

17. Мельничук О. П. Податкове навантаження у системи оподаткування України. *Економіка і регіон*. 2014. № 2. С. 114-120.

18. Олейнікова Л. Г. Спрощена система оподаткування малого бізнесу в Україні як форма державної підтримки. *Наукові праці НДФІ*. 2019. Вип. 4. С. 108-124.

19. Онісіфорова В. Ю. Сідельнікова В. Ю. Онісіфорова, В. К. Спрощена система оподаткування: сучасний стан, переваги, недоліки та перспективи. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2019. № 2. С. 158-166.

20. Письменний В. В. Особливості впровадження «власних» податків і зборів за ініціативи місцевої влади. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2018. Т. 23, Вип. 3. С. 164-167.

21. Підвищення ролі місцевих податків і зборів у власних доходах місцевих бюджетів. URL: <https://knute.edu.ua/file.pdf>.

22. Піскунова О. В., Андрушко А. А. Системний аналіз спрощеної системи оподаткування суб'єктів малих підприємств. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2019. № 97. С. 136-144.

23. Податки і збори: сучасні тенденції та перспективи. [Вдовиченко А. М. та ін., за заг. ред. В. М. Мазярчука]. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 392 с.

24. Податковий кодекс України - Законодавство *Верховної Ради України*. [веб-сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (Дата звернення 25.11.2022).

25. Проскура К. П. Особливості і проблемні аспекти практичного застосування спрощеної системи оподаткування. *Економічний аналіз*. 2014. Т. 17, № 1. С. 146-159.

26. Проць В. І. Особливості майнових податків та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 1. С. 66-70.

27. Рейкін В. С. Вплив податкової детермінанти на тінізацію національної економіки. *Інтелект XXI*. 2017. № 6. С. 97-100.

28. Рейкін В. С. Спрощена система оподаткування як компроміс детінізації економіки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 8(2). С. 11-13.

29. Савчук Д. Г. Вдосконалення системи адміністрування місцевих податків і зборів в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 6. С. 188-192.

30. Синчак В. П. Особливий механізм справляння податків і зборів в умовах функціонування спрощеної системи оподаткування. *Облік і фінанси*. 2020. № 2. С. 103-113.

31. Сідельникова Л. П., Чижова Т. В., Якуша Я .В. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навчальний посібник. Київ: Видавництво Л-ра К. 2012. С. 424.

32. Тищенко В. Ф. Розвиток місцевого оподаткування в Україні. *Фінансовий простір*. 2018. № 2. С. 90-100.

33. Хомутенко А., Мельник М. Фіскальна роль місцевих податків в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2018. № 2. С. 169-187.

34. Шишканов О. А. Особливості встановлення податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 4. – С. 70-74.

35. Юдіна М.І. Вплив податкового навантаження на розвиток економічного потенціалу вітчизняних підприємств. *Інтелект XXI*. 2018. № 6. С. 114-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_6_24

36. Корзаченко О. В. Системний аналіз оподаткування підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 2. С. 178-189.

37. Ціна держави проект CAZE Україна URL: [ціна+держави&rlz=1C1IXYC_ruUA975UA975&oqhttps://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17](https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17) (Дата звернення 25.11.2022).

38. Доходи зведеного бюджету України URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2021/><https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (Дата звернення 25.11.2022).

39. Тарасюк М. Формування доходів бюджету в умовах трансформації економіки. *Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту*. 2018. № 5. С. 63–71.

40. Теорія фінансів: підручник за заг. ред. В.М. Федосова,. К.: Центр учбов. літ-ри, 2019 77 с.